

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı:

Sayı: 21514
Tarih: 22.09.2022

Türkiye Büyük Millet Meclisi -
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanlığı
Tarih: 22/09/2022 15:47
Sayı: E-120.10-1083205

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İnsan Hakları İzleme Örgütü (HRW)'nin 21 Eylül 2022 tarihinde yayınladığı "Sanki Bizi Zehirliyorlar":Türkiye'de Plastik Geri Dönüşümü 'nün Sağlık Üzerindeki Etkileri" başlıklı rapora göre Türkiye'de plastik geri dönüşümü pek çok insanın sağlığına zarar vermekte ve çevreyi herkes için olumsuz etkilemektedir.

Türkiye'de plastik geri dönüşüm tesislerinin yarattığı çevre tahribatını ve bu işle bağlantılı insan hakları ihlallerini tespit edip çözüm bulmak amacıyla Anayasa'nın 98'inci, İç Tüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması için gereğini arz ederiz.

Kemal PEKÖZ

Adana Milletvekili

GEREKÇE

İnsan Hakları İzleme Örgütü (HRW)'nin 21 Eylül 2022 tarihinde yayınladığı "Sanki Bizi Zehirliyorlar': Türkiye'de Plastik Geri Dönüşümü'nün Sağlık Üzerindeki Etkileri" başlıklı rapora göre Türkiye'de plastik geri dönüşümü pek çok insanın sağlığına zarar vermekte ve çevreyi herkes için olumsuz etkilemektedir.

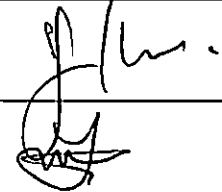
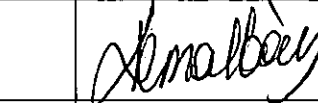
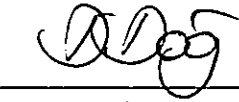
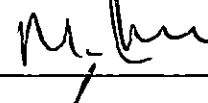
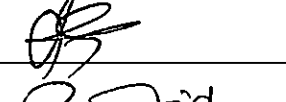
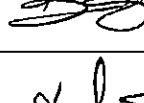
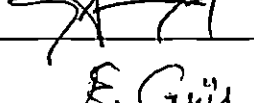
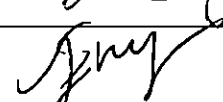
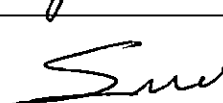
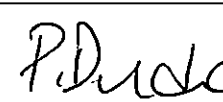
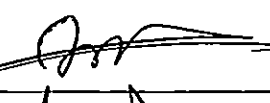
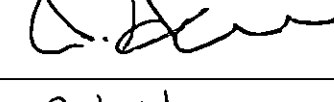
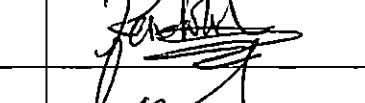
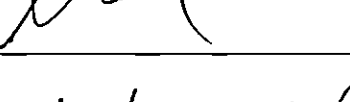
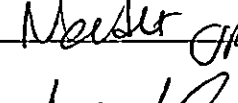
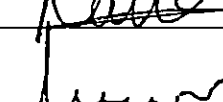
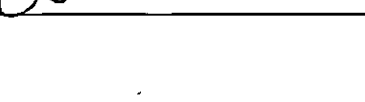
89 sayfalık raporda, hükümetin plastik geri dönüşümünün sağlık ve çevre üzerindeki etkilerini ele almakta etkisiz kalmasının, sağlık hakkı üzerindeki olumsuz sonuçları belgelenmektedir. Rapora göre hükümet; geri dönüşüm tesislerinin sıkı bir şekilde ruhsatlandırılmasını, düzenli ve kapsamlı bir şekilde denetlenmesini ve iş sağlığı konusunda önlemler alınmasını öngören yasa ve yönetmeliklere uyulmasını zorlayıcı yaptırımlarla sağlamak konusunda yetersiz kalmakta, bu da söz konusu tesislerin sağlık ve çevre üzerindeki olumsuz etkilerini büyük ölçüde artırmaktadır. Bu ihlallerde Avrupa Birliği'nden yapılan plastik atık ithalatının da önemli bir payı vardır.

İnsan Hakları İzleme Örgütü, aralarında İstanbul ve Adana'daki plastik geri dönüşüm tesislerinde daha önce çalışmış veya halen çalışmakta olan 26 kişi ile bu tesislerin yakınında yaşayan 21 kişinin de bulunduğu toplam 64 kişiyle görüşmüştür. Geri dönüşüm tesislerinde çalışan işçiler ve bu tesislerin yakınlarında yaşayan insanlar solunum sorunlarından, şiddetli baş ağrılarından ve cilt rahatsızlıklarından muzdarip olduklarını anlatmışlardır; ayrıca koruyucu ekipmanlarının bulunmadığını ve meslek hastalıkları için sağlık hizmetlerine erişimlerinin çok az veya hiç olmadığını aktarmışlardır. İnsan Hakları İzleme Örgütü'nün ziyaret ettiği tesislerin çoğu, Türkiye'deki yasalara ve çevre yönetmeliklerine aykırı olarak evlere tehlikeli derecede yakın konumlarda yer almaktadır. Plastik atıkların geri dönüştürülme sürecinde yeterli korunma sağlanmazsa astım, nefes alma güçlüğü ve göz tahrişi gibi kısa vadeli sağlık sorunlarına yol açabilecek hava kirleticileri ve toksinler salınmaktadır. Bu toksinlere maruz kalınması, ayrıca, bilim insanları, tarafından kanser, nörolojik sorunlar ve üreme sistemi bozuklukları risklerindeki artışla da ilişkilendirilmiştir. Plastikler fosil yakıtlardan ve zehirli katkı maddelerinden üretilmekte ve önemli miktarda sera gazı emisyonuna yol açarak iklim krizine de katkıda bulunmaktadır.

Çin hükümetinin plastik atık ithalatını 2018 yılında yasaklamasından bu yana, Küresel Kuzey'deki birçok ülke plastik atıkları için yeni varış noktaları aramaya başlamıştır ve 2020 ve 2021 yıllarında AB'nin plastik atık ihracatının neredeyse yarısını alan Türkiye, Avrupa'ya coğrafi yakınlığı, Avrupa Birliği ile güçlü ticari ilişkileri bulunması ve Ekonomik İş birliği ve Kalkınma Örgütü üyesi olması nedeniyle, AB'nin plastik atıkları için birincil varış noktası haline gelmiştir. Plastik geri dönüşüm tesislerinde çalışanların çoğu, çocuklar, mülteciler ve kayıt dışı göçmenler başta olmak üzere, Türkiye'deki en kırılgan kesimlerden gelmesi de bu konu içinde ayrı bir problem olarak ortada durmaktadır.

Türkiye'nin plastik atık ithalatının yaklaşık yüzde 50'sinin gerçekleştirildiği Adana'nın resmi sanayi bölgesiyle birlikte Seyhan ilçesindeki Şakirpaşa, Ova, Onur ve Uçak mahalleleri de on yıllardır ülkedeki plastik geri dönüşümünün merkezi konumundadır. Resmi rakamlara göre 2022 Nisan'ı itibariyle Adana'da 167, İstanbul'da ise 232 ruhsatlı plastik geri dönüşüm tesisi bulunmakta ve bunların çoğu konutların, sağlık ocaklarının, okulların ve parkların yakınında yer almaktadır. Adana'da ve İstanbul'un Bayrampaşa ilçesindeki bazı plastik geri dönüşüm tesisleri, ilgili makamlardan alınmış, daha yüksek çevre standartlarına uyulmasını gerektiren ruhsatları olmadan faaliyet göstermekte iken; çevre, iş sağlığı ve iş denetimlerinin genellikle düzenli yapılmadığı veya denetçilerin çevre ve sağlık koşullarını yeterince denetlemedikleri de raporda yer almaktadır.

Türkiye'de plastik geri dönüşüm tesislerinin yarattığı çevre tahribatını ve bu işle bağlantılı insan hakları ihlallerini tespit edip çözüm bulmak amacıyla bir araştırma komisyonu kurulması elzemdir.

1	FATMA KURTULAN	MERSİN	
2	ZÜLEYHA GÜLÜM	İSTANBUL	
3	MUSA PİROĞLU	İSTANBUL	
4	SERPİL KEMALBAY PEKGÖZEGÜ	İZMİR	
5	DERSİM DAĞ	DİYARBAKIR	
6	MURAT SARISAÇ	VAN	
7	SIDIK TAŞ	SİİRT	
8	BERDAN ÖZTÜRK	AĞRI	
9	HİŞYAR ÖZSOY	DİYARBAKIR	
10	EBRÜ GÜNAY	MARDİN	
11	OYA ERSOY	İSTANBUL	
12	ŞEVİN COŞKUN	MUŞ	
13	PERO DUNDAR	MARDİN	
14	DİRAYET DİLAN TAŞDEMİR	AĞRI	
15	AYŞE ACAR BAŞARAN	BATMAN	
16	KEMAL BÜLBÜL	ANTALYA	
17	ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU	KOCAELİ	
18	NECDET İPEKYÜZ	BATMAN	
19	NUSRETTİN MAÇIN	ŞANLIURFA	
20	İMAM TAŞÇIER	DİYARBAKIR	